

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research

Cilt: 14 Sayı: 77 Nisan 2021 & Volume: 14 Issue: 77 April 2021

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AŞKA VE FLÖRT ŞİDDETİNE YÖNELİK TUTUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN UNIVERSITY STUDENTS' ATTITUDES TOWARDS LOVE AND DATING VIOLENCE

İrem YÖRÜK TEPE*

Esra ÇALIK VAR**

Öz

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin aşk ve flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın evreni Ankara'da bir üniversitenin lisans öğrencileridir. Araştırmaya amaçsal örneklem yöntemi ile 300 öğrenci dâhil edilmiştir. Araştırmada Aşka Dair Tutumlar Ölçeği ve Flört Şiddeti Tutumlar Ölçekleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına aile içi şiddete tanık olanların veya maruz kalanların sahiplenici aşk tutumu daha yüksek bulunmuştur. Flört ilişkisinde erkeğin ve kadının uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddete yönelik kabul düzeyi erkeklerde daha yüksek bulunmuştur. Genel sonuçta ise tutkulu aşk ile flörtte erkeğin uyguladığı fiziksel şiddet, kadının uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddet tutumları arasında negatif ilişki vardır. Oyun gibi aşk ile flörtte erkeğin ve kadının uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddet tutumu arasında pozitif ilişki vardır. Arkadaşça aşk ile flörtte erkeğin uyguladığı fiziksel şiddet, kadının uyguladığı fiziksel şiddet ve psikolojik şiddet tutumu arasında negatif ilişki bulunmuştur. Sahiplenici aşk ile erkeğin uyguladığı psikolojik şiddet ve kadının uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddet tutumu arasında pozitif ilişki vardır. Özgeci aşk ile erkeğin uyguladığı psikolojik şiddet, kadının uyguladığı psikolojik şiddet ve kadının uyguladığı fiziksel şiddet tutumu arasında pozitif ilişki bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Flört Şiddeti, Aşık Tutumları, Toplumsal Cinsiyet, Üniversite Öğrencileri.

Abstract

The aim of this study is to examine the correlation between university students' attitudes toward love and dating violence. The universe of the research consists of bachelor students of a university in Ankara. 300 students were included in the study by purposeful sampling method. Attitudes Towards Dating Violence Scales and Love Attitudes Scales were used in the study. According to the results of the research, the "possessive love" attitude of the students who witnessed or were exposed to domestic violence was found to be higher. The level of acceptance of dating violence higher in males. In general, there is a negative correlation between the "passionate love" attitude and physical dating violence used by males and psychological and physical dating violence used by females. There is a positive correlation between the "game-playing love" attitude and psychological and physical dating violence used by females and males. There is a negative correlation between the "friendship love" attitude and physical dating violence used by males and psychological. Finally, there is a positive correlation between the "altruistic love" attitude and psychological dating violence used by males psychological and physical dating violence used by females.

Keywords: Dating Violence, Love Attitudes, Gender, University Students.

* Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi, ORCID: 0000-0002-6972-6390, irmyoruk@gmail.com

** Doç. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-6025-0576, esracalik82@gmail.com

1. Giriş

Şiddet, toplumsal yaşam içerisinde insan yaşamını tehdit eden en ciddi sosyal sorunlardan biridir. Dünya Sağlık Örgütü (2002) tarafından “maruz kalan bireyde yaralanmaya, psikolojik hasara, ölüme sebebiyet vermesi ya da verme olasılığı bulunan kasıtlı eylem” olarak tanımlanmaktadır.

Şiddete neden olan faktörler oldukça çeşitlidir. Şiddetin başlıca nedenleri incelendiğinde aile yapısı, kültürel özellikler, sosyoekonomik düzey, işsizlik, sosyal eşitsizlik gibi faktörlerin şiddet davranışında etkili olduğu görülmüştür (Campbell ve Muncer, 1990, 412; Özmen ve Küçük, 2013, 82).

Şiddet kendine yönelik şiddet, kolektif şiddet ve kişilerarası şiddet olmak üzere üç gruba ayrılır (WHO,2002). Flört şiddeti bir kişilerarası şiddet türüdür. Flört şiddeti maruz kalanların psikolojik açıdan olumsuz yönde etkilendiği önemli bir sağlık sorunudur (Akış ve Baldan, 2017, 42; Süzer,2019, 19). Bu nedenle günümüzde özellikle genç yetişkinlik dönemi ile bağdaşan flört şiddeti kavramını çeşitli değişkenlerle incelemek önemli hale gelmiştir.

2. Flört Kavramı, Flört Şiddeti ve Genç Yetişkinlik Dönemindeki Etkileri

Öncelikle flört; aralarında romantik paylaşımın, duygusal bağın ve cinsel çekimin bulunduğu kişilerarası bir ilişki türüdür (Straus, 2004, 792). Flört, genç bireyler için önemli bir gelişimsel kriz (Erikson,1968) olması nedeniyle özellikle ergenlik ve genç yetişkinlik dönemi ile özdeşleşmiştir.

Flört şiddeti; kişilerarası şiddetin bir türüdür ve flört ilişkisi içinde olan partnerlerden birinin bir diğerine fiziksel, cinsel, psikolojik olarak zarar verici ve baskı altına alıcı eylemlerde bulunmasıdır (WHO,2012). Flört şiddeti; fiziksel, cinsel, psikolojik, sosyal şiddet gibi çeşitli türlerde ortaya çıkmaktadır. Bu türler aşağıda açıklanmıştır.

- **Fiziksel Flört Şiddeti:** Tokat atmak, bağlamak, tekmelemek, vücuda isabet edecek şekilde eşya fırlatmak, boğmak, çeşitli aletlerle yaralamak, fiziksel bütünlüğe zarar vermek gibi davranışlar fiziksel şiddet olarak tanımlanmaktadır (Özerkmen, 2014, 3-6).
- **Psikolojik Flört Şiddeti:** Küfür/hakaret etme, aşağılama, kıyaslama, düşüncelerine değer vermeme, görmezden gelme, kıskançlık, sürekli eleştirme, başkaları yanında rencide etme, gibi davranışlarla partneri baskı altına almaya ve bireyin öz güvenini zedelemeye dönük davranışların tamamıdır (Açıkel,2009).
- **Cinsel Flört Şiddeti:** Cinsel şiddet en temel şekilde cinselliğin tehdit ve sindirme amacıyla kullanılması olarak tanımlanmaktadır (Watts & Zimmerman, 2002, 1232). T.C. Kadın Statüsü Başkanlığı Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı (2008, 8)’nda geçen ifade ile cinsel şiddet, “ Partnerini istemediği zamanda, yerde ve biçimde cinsel ilişkiye zorlamak, partnerinin cinsel organına zarar vermek, başkasıyla cinsel ilişkiye zorlamak, kürtaja zorlamak ya da kürtaj hakkını elinden almak, enseste zorlamak, sözlü ya da yazılı cinsel içerikli ifadelerle karşı tarafı rahatsız etmek, zorla evlendirmek gibi davranış biçimlerinin tamamıdır”.
- **Sosyal Flört Şiddeti:** Partnerin sosyal ilişkilerinin kısıtlanarak yalnız bırakılması, partnerin sosyal yaşamının sürekli kontrol edilmesi, kimlerle görüştüğüne müdahale edilmesi, arkadaşları ve ailesinden uzaklaştırılması ve sosyal çevre içinde rezil etmekle tehdit edilmesi gibi davranışlar” şeklinde tanımlanmıştır (Genç Hayat Vakfı,2015, 67).
- **Dijital Flört Şiddeti:** İçerisinde psikolojik şiddeti ve kimi zaman cinsel şiddeti de barındıran dijital şiddet partnerin dijital yaşamda kontrol edilerek baskılanmasını temel almaktadır. Genç Hayat Vakfı (2015)’nın tanımlamasıyla, dijital flört şiddeti partnerin karşı tarafı teknolojik araçları yolu ile kontrol etmesi, bu araçlar aracılığı ile karşı tarafı tehdit etmesi, sosyal medya şifrelerini istemesi, sosyal medyada kimlerle arkadaş olabileceğine karar vermesi, resim ya da video göndermesi için karşı tarafı zorlaması, sürekli mesaj atması ve hızlı bir yanıt beklemesi vb. tüm davranışları içermektedir.
- **Stalking (Israrlı Takip):** Partner üzerinde korku uyandıracak şekilde sürekli diğerini takip etmek, izlemek ve kontrol etmek” şeklinde tanımlanmaktadır (Doğan,2014, 138).

Flört şiddetine yönelik yapılan araştırmalar incelendiğinde çalışmaların daha çok genç yetişkinler üzerinde odaklandığı görülmektedir. Bunun en temel sebeplerinden biri flört kavramının genç yetişkinlik dönemi açısından gelişimsel bir süreç olmasıdır. Erikson (1968, 135-136)’e göre bu dönemin temel krizi “yakınlığa karşı yalıtılmışlıktır. Yakınlık, kendini ve duygularını kimliğini değiştirme, kaybetme korkusu

olmadan bir başkasına açabilme becerisidir. Yalıtılmışlık ise bireyin başarılı ilişkiler kuramayı sağlayamaz yalnızlaşmasıdır. Bu nedenle bu dönemde işlevsel flört ilişkileri geliştirmek bireyin gelişimi açısından önemlidir (Erikson, 1968, 137-141). Bu dönemde kurulan sağlıklı flört ilişkileri bireylerin kimlik ve sosyal gelişimlerinin yanı sıra yetişkinlik sürecindeki eş seçimlerinin belirleyicisidir (Furman,2002, 179). Aynı zamanda genç yetişkinlik döneminde görülen sağlıklı flört ilişkileri bireylerin benlik saygılarını güçlendirmekle birlikte özgüvenlerinin artmasını da sağlamaktadır (Carlson & Rose,2007, 263-264).

Flört şiddeti, kısa vadede fiziksel yaralanmalara ve devamında gelişen çeşitli psikolojik sorunlara yol açmaktadır (Tuz,2015, 14). Yapılan çalışmalarda flört şiddeti mağduru olan bireylerin post travmatik stres bozukluğu, depresyon, madde kullanımı, öz güven düşüklüğü, intihar, yeme bozuklukları, riskli cinsel davranışlar gösterme gibi sorunlar yaşadıkları görülmektedir (Holmes & Sher, 2013, 259). Flört şiddeti ve sonuçlarının araştırıldığı bir çalışmada flört şiddetine maruz kalan katılımcıların anksiyete ve depresyon düzeyleri diğer katılımcılara göre anlamlı derece farklılık göstermiştir (Yalch ve ark.,2013, 3172). Flört şiddetine maruz kalmanın genç yetişkinler üzerinde bu denli yıkıcı etkilere neden olmasının bir sebebi de toplumsal yargılar sebebiyle şiddete maruz kalanın şiddeti saklamasından kaynaklanıyor olabilir. Özellikle romantik ilişkilerde meydana gelen erkek tarafından uygulanan kadına yönelik şiddet toplumun bazı kesimleri tarafından kabul görmektedir. Bununla birlikte toplumun bazı kesimlerince flört onaylanmayan bir ilişki biçimidir. Bu durum toplumun özellikle evlilik dışı ilişkilerde şiddete maruz kalan kadınların olumsuz tutumlarla yargılanmasına ve evlilik dışı bir ilişki yaşadığı gerekçesi ile şiddeti hak ettiği yönünde ifadeler ile şiddetin meşrulaştırılmasına yol açmaktadır. Bu nedenle şiddet mağduru gençler şiddete maruz kaldıklarını yakınlarına açıklamakta zorluk yaşayabilir. Bu durum gençlerin yaşadıkları travmatik durumla tek başlarına mücadele etmelerine ve çeşitli sorunlarla karşılaşmalarına yol açabilir.

Flört ilişkilerinin temelinde arkadaşlığın yanı sıra duygusal yakınlık, romantik ve cinsel bir çekim görülmektedir (Murray ve Kardatzke, 2007, 79). Bu duygusal ve romantik çekim aşk kavramı ile açıklanmaktadır. Bireylerin aşka dair bireysel ve toplumsal etkilerle kazandıkları inançları ilişkilerindeki davranışlarını şekillendirebilmektedir. Flört ilişkilerinde şiddetin genellikle göz ardı edilmesinin bir nedeni de kıskançlık ve kontrol etme davranışlarının bireyler tarafından aşk olarak yorumlanmasıdır (Finley,2011). Bu nedenle bireylerin aşka dair görüşleri ve tutumları da şiddete maruz kalmayı ya da şiddet uygulamayı etkileyebilir.

3. Lee'nin Aşk Biçimleri Kuramı

John Alan Lee tarafından geliştirilen "Aşk Biçimleri Kuramı" Lee'nin bir sosyolog olmasının da etkisiyle aşkın kültürel ve sosyal etkilerine de yer vermektedir. Lee (1977, 172-174)'ye göre aşk öğrenilmiştir. Bu öğrenme sürecini aile, içinde bulunulan kültürel, sosyal ve tarihsel etkiler ve değerler etkilemektedir. Lee, aşkın üç temel sınıfa ayrıldığını ve bunların çeşitli şekillerde bir araya gelmelerinden farklı aşk biçimlerinin oluştuğunu ifade etmektedir. Lee'nin üç ana aşk biçimi tutkulu aşk, arkadaşça aşk ve oyun gibi aşktır (Ercan,2008, 15).

- **Tutkulu aşk (eros)** biçimi fiziksel çekiciliğin ön planda olduğu aşk türüdür (Lee, 1977, 175). Tutkulu aşk tutumuna sahip bireyler ilk görüşte aşka inanırlar ve aşık olduklarında kendilerini fiziksel açıdan oldukça iyi hissederler (Laswell & Laswell,1976, 218-219).
- **Oyun gibi aşk (ludus)** bağlılığın olmadığı, eğlencenin ön planda olduğu aşk türüdür. Oyun gibi aşk tutumuna sahip bireyler partnerlerini ve aşkı bir oyun olarak görerek çeşitli stratejiler ile oyundan kazanç sağlama amacı güderler (Strong ve ark. 2011).
- **Arkadaşça aşk (storage)** birlikte geçirilen zamanın kalitesi ve etkinliklerin paylaşılması önemlidir. İlişkide iniş çıkışlardan, derin acılardan ve tutkudan ziyade birbirini gözetmeyi ön plana alırlar (Özer ve Tezer, 2008, 22).
- **Mantıklı aşk (pragm)** Arkadaşça aşk ve oyun gibi aşk tutumlarının bir araya gelmesiyle oluşur. Bu tutumuna sahip bireyler partnerlerinin aile yapısı, kültürel özellikleri, eğitim durumu, gelir düzeyi gibi hususlarda oldukça keskin çizgilere sahiptirler. (Özer&Tezer,2008, 20). Mantıklı aşıklar ilişkide oldukça gerçekçidir. Kendileri için idealize ettikleri partneri ararlar (Büyüksahin, 2006, 74). Devam edebileceğine inandıkları ve özellikle de olumlu bir gelecek sağlayabilecekleri partnerleri tercih ederler (Beştav,2007,19).
- **Sahiplenici aşk (mania)** Tutkulu ve oyun gibi aşk biçimlerinin birleşiminden oluşur. Eski Yunanca'daki "mania" kelimesinden gelir ve "mania" genellikle takıntı ve psikolojik rahatsızlıkları ifade etmede kullanılır. Bu nedenle sahiplenici aşk hastalıklı bir aşk biçimi olarak görülmektedir. Sahiplenici aşıklar ilişkilerinde güvensiz, aşırı kıskanç, takıntılı kişilerdir (Açıkel,2013, 16).

- **Özgeci aşk (agape)** Tutkulu aşk ve arkadaşça aşk tutumlarının birleşiminden oluşur. Özgeci aşklar kendilerini partnerine adayan ve kendilerini ona ve ilişkilerine feda edebilecek aşıklardır. Bu tür aşk tutumuna sahip bireyler için aşklarının karşılık bulmasından ziyade partnerlerinin mutluluğu daha önemlidir (Lee,1974, 47).

Tüm bu bilgiler ışığında literatür incelendiğinde flört şiddeti çalışmaları flört şiddeti nedenleri, sonuçları ve flört şiddetini önlemeye yönelik çalışmalar bulunmaktadır. Ulusal literatürde son yıllarda flört şiddetinin nedenleri ve sonuçlarına ilişkin çalışmalara geçmişe oranla daha sık rastlanmaktadır. Buna göre flört şiddetinin başlıca nedenlerinden biri olarak toplumsal cinsiyet rolleri ve ataerkil yapı görülmektedir (Aslan ve ark.,2008, 7-8; Shorey ve ark., 2008, 189). Fidan ve Yeşil (2018, 22)'in yaptığı bir çalışmada üniversite öğrencilerine flört şiddetinin nedenleri sorulduğunda erkek öğrenciler "kızın söz dinlememesi, kızın bağımsız hareket etmek istemesi, çok sevmek/kıskanmak" gibi yanıtlar vermişlerdir. Kadın öğrenciler ise "erkeğin istediğinin yapılmasını istemesi, erkeğin bağımsız davranması ve az zaman ayırması, hayatını kısıtlamasına karşı çıkmak" gibi sebeplerle flört şiddetini açıklamaktadırlar. Buradan flört ilişkilerinde ataerkil baskının üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik sebepleri açıklamada ne denli etkili olduğu görülmektedir. Bununla birlikte kadın ve erkek öğrencilerin flört şiddetini meşrulaştırmalarında "partnerin bağımsız davranma" isteminin de ortak bir payda oluşu da önemli bir noktadır.

Aşk kavramı her ne kadar bir duygu olması sebebiyle öznel bir kavram olsa da kültüre, toplumsal yapıya göre şekillenebilmektedir (Lee, 1977, 173). Buna göre bireyler aile, sosyal çevre ve medya aracılığı ile aşka dair çeşitli inançlar ve tutumlar geliştirebilirler. Bu noktada flört ilişkilerinde yaşanan şiddet ve aşka dair tutumların ne ölçüde ilişkili olduğu önemlidir. Öyle ki toplumun bazı kesimlerinin "çok sevmenin" şiddeti doğurabileceği gibi çarpık bir normalleştirme anlayışı bulunduğu görülmektedir. Bu söylem özellikle medya aracılığı ile de desteklenmektedir (Sallan Gül & Altındal, 2015, 172-174). Medyada flört ilişkilerinde meydana gelen şiddet eylemlerinde "aşk" vurgusu yer almaktadır. Genellikle birlikte olduğu erkek tarafından şiddet gören, öldürülen kadınların medyadaki yansıması çoğu zaman "Aşk Cinayeti" şeklinde başlıklarla yer almaktadır. Bununla birlikte pek çok televizyon dizisinde aşk adına şiddete katlanılmasının aşkı yücelttiğine dair mesajlar da verilmektedir. Bu nedenle bireylerin aşka dair tutumlarının flört şiddeti tutumları ile arasında bir ilişki olabileceği ve flört şiddeti kavramının aşk kavramı ile birlikte değerlendirilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde flört şiddeti ve aşka dair tutumlar arasındaki ilişkiye dair doğrudan bir çalışmaya rastlanmadığından bu konu hakkında bir inceleme yapılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmanın 2019-2020 eğitim öğretim yılı içerisinde planlanması, araştırma sürecinin Covid-19 pandemisi döneminde devam etmesi ve araştırmacının Sağlık Bakanlığı'na bağlı bir hastanede çalışıyor olması nedeniyle çalışma grubu Ankara'da bir üniversite ile sınırlı tutulmuştur. Bu durum araştırmanın sınırlılıklarından biridir. Bu nedenle araştırma sonuçları ancak çalışmanın yapıldığı grupla benzer özellikler taşıyan gençler üzerinde genellenebilir.

4. YÖNTEM

Bu çalışmada betimsel ve ilişkisel modelden yararlanılmıştır. Betimsel araştırma modeli, verilen durumun tam haliyle tanımlanmasına olanak sağlamaktadır (Ural & Kılıç,2015, 17-20). İlişkisel model ise iki veya daha fazla değişken arasında ilişki olup olmadığını açıklama amacı taşıyan araştırmalardır (Büyüköztürk ve ark, 2018,24). Bu araştırmada betimsel olarak üniversite öğrencilerinin sosyodemografik özellikleri, flört ilişkilerine dair bulgular incelenmiştir. Araştırmada ilişkisel olarak üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ile aşka dair tutumları ve flört şiddeti tutumları arasındaki ilişki ortaya konmuştur.

4.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı üniversite öğrencilerinin sahip oldukları aşk biçimleri ve flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu genel amaç altında şu sorulara da yanıt aranmaktadır:

- I. Üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri nedir?
- II. Üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete tanık olma ve maruz kalma durumları nedir?
- III. Üniversite öğrencilerinin flört deneyimlerine ilişkin bulgular nelerdir?

4.2. Katılımcılar ve Süreçler

Bu araştırmanın evreni Ankara'da bir üniversitenin lisans öğrencileridir. Katılımcılar seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerinden amaçsal örnekleme yöntemi kullanılarak ve gönüllülük esasıyla belirlenmiştir (Büyüköztürk ve ark., 2018,92). Araştırmada maksimum çeşitlilik sağlanması adına katılımcılar üniversitenin Tıp Fakültesi, Dış Hekimliği Fakültesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İslami İlimler Fakültesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencilerinden seçilmiştir. Öğrenciler okudukları bölümlere uygun biçimde Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler olarak iki gruba ayrılmış ve sosyal hizmet bölümü öğrencileri ile bu iki grubun karşılaştırılması amaçlanmıştır. Buna göre fen bilimleri, sosyal bilimler ve sosyal hizmet öğrencilerinden her grup için 100 öğrenci seçilerek toplam 300 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır. Bu araştırma için Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Etik Komisyonundan 05.02.2020 tarihinde etik kurul izni alınmıştır. Araştırma 2020 Şubat-Mayıs dönemini kapsamaktadır.

4.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak sosyo-demografik özellikleri belirlemek için araştırmacı tarafından hazırlanan "kişisel bilgi formu" kullanılmıştır. Katılımcıların flört şiddetine yönelik tutumlarını belirlemek için "Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri" ve katılımcıların aşk tutumlarını belirlemek için "Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form" kullanılmıştır.

4.3.1. Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form

Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği: Kısa Form insanların romantik ilişkilerde aşka ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla Hendrick, Hendrick ve Dicke (1998) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek geliştirilirken Lee'nin (1973) aşk sınıflandırması temel alınmıştır. Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği'nde tutkulu aşk, oyun gibi aşk, arkadaşça aşk, mantıklı aşk, sahiplenici aşk ve özgeci aşk olmak üzere altı farklı aşk tutumu 5'li likert tip ile ölçülmektedir. Ölçekten altı ayrı aşk tutumu için altı farklı puan elde edilmekte ve her bir aşk biçimi için en az 4 en fazla 20 puan alınabilmektedir. Bir aşk tutumunun puanının artması o aşk tutumunun tercih edildiğini göstermektedir. Ölçek Büyüksahin ve Hovardaoğlu (2004) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Türkçe geliştirilen formun faktör yapısının, maddelerin faktörlere göre dağılımının ve madde sayısının orijinal ölçeğe uygun olduğu, Cronbach Alfa ve iki yarım güvenilirlik katsayıları .70 olarak bulunmuştur. Bu bulgular ölçeğin kabul edilebilir güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir.

4.3.2. Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri

Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçekleri, kadın ve erkeklerin flörtte fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet tutumlarını belirlemek üzere Price, Byers ve Flört Şiddeti Araştırma Ekibi (1999) tarafından geliştirilmiştir. Yumuşak ve Şahin (2013) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeklerde her bir madde için 5'li likert tipi bir derecelendirme kullanılmıştır. Ölçekler, "Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği", "Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçeği", "Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği", "Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği" şeklinde dört ölçekten ve toplam 50 maddeden oluşmaktadır. Her bir ölçekten ayrı puan alınmakta ve ölçeklerden alınan yüksek puanlar flört şiddetine yönelik kabul düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir (Yumuşak, 2013). Yumuşak ve Şahin (2013)'in çalışmasına göre Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin iç tutarlılık Cronbach alfa değerinin .81, Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin iç tutarlılık Cronbach alfa değerinin .87, Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin iç tutarlılık Cronbach alfa değerinin .75, Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği'nin iç tutarlılık Cronbach alfa değerinin .82 olduğu görülmektedir. Bu bulgular ölçeklerin kabul edilir güvenilirlik ve geçerliğe sahip olduğunu göstermektedir.

4.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri IBM SPSS Statistics 22 programında analiz edilmiştir. Sosyal bilimler için belirlenen %95 güven aralığında gerçekleştirilmiştir. Verilerin normal dağıldığı tespit edildiğinden parametrik analiz yöntemleri kullanılmıştır. Katılımcıların aşk tutumları ve flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkileri tespit etmek için Korelasyon tekniği kullanılmıştır. Aşk tutumları ve flört şiddeti tutumlarının farklı değişkenlere göre incelenmesinde ise t-testi ve ANOVA teknikleri kullanılmıştır. Verilerin analizinden önce eksik veya gelişigüzel doldurulan formlar çalışmaya dâhil edilmemiştir.

5. BULGULAR

Tablo 1. Sosyo-Demografik Bilgiler

Değişken	Düzyey	N	%
Biyolojik Cinsiyet	Kadın	176	58,7
	Erkek	124	41,3
Yaş	18	16	5,3
	19	33	11,0
	20	72	24,0
	21	75	25,0
	22	43	14,3
	23	30	10,0
	24	31	10,3
Gelir	2500 TL altı	66	22,0
	2500-4000 TL	88	29,3
	4001-6000 TL	83	27,7
	6001-8000 TL	40	13,3
	8000 TL üzeri	23	7,7
Yerleşim	Köy/Kasaba	35	11,7
	İl	118	39,3
	Büyükşehir	147	49,0
Bölüm	Sosyal Bilimler	100	33,3
	Fen Bilimleri	100	33,3
	Sosyal Hizmet	100	33,3
Toplam		300	100

Tablo 1’de katılımcıların %58,7’sini (n:176) kadın katılımcılarda oluştuğu görülmektedir. Bununla birlikte katılımcıların %5,3’ünün (n:16) 18, %11’nin (n:33) 19, %24’ünün (n:72) 20, %25’inin (n:75) 21, %14,3’ünün (n:43) 22, %10’unun (n:30) 23, %10,3’ünün (n:31) 24 yaşında olduğu görülmektedir. Katılımcıların ailelerinin %29,3 (n:88)’ünün 2500-4000 TL aralığında gelire sahip olduğu ve %49 (n:147)’unun yaşamlarının uzun bir süresini büyükşehirde geçirdikleri tespit edilmiştir.

Tablo 2. Anne - Baba Birliktelik ve Aile İçi Şiddete Tanık Olma ve Maruz Kalma Durumu

Değişken	Düzyey	N	%
Anne-Baba Birliktelik	Evli	271	90,3
	Ayrı/Boşanmış	29	9,7
Aile İçi Şiddete Tanık Olma Durumu	Evet	81	27
	Hayır	219	73
Aile İçi Şiddete Maruz Kalma	Evet	71	23,7
	Hayır	229	76,3
Toplam		300	100

Tablo 2’de katılımcıların %90,3 (n:271)’ünün anne babasının evli olduğu ve %73 (n:219)’ü aile içi şiddete tanık olmadıkları öğrenilmiştir. Katılımcıların %76,3 (n:229)’ü aile şiddete maruz kalmadıklarını ifade etmiştir.

Tablo 3. Flört Deneyimi ve Flörte İlişkin Bulgular

Değişken	Düzyey	N	%
Flört İlişkiniz Oldu Mu?	Evet	232	77,3
	Hayır	68	22,7
Herhangi bir flört ilişkinizde şiddete maruz kaldınız mı?	Evet	57	24,6
	Hayır	175	75,4
Şiddete maruz kaldıysanız bu ilk ilişkinizde miydi?	Evet	31	54,4
	Hayır	26	45,6
Herhangi bir flört ilişkinizde şiddet uyguladınız mı?	Evet	30	12,9
	Hayır	202	87,1

Tablo 3’de katılımcıların %77.3 (n:232)’ünün flört ilişkisi deneyimi bulunduğu, katılımcıların %24.6 (n:57) herhangi bir flört ilişkilerinde şiddete maruz kaldıkları ve bu şiddetin %54.4 (n:31)’ünün ilk ilişkide meydana geldiği görülmüştür. Bununla birlikte katılımcıların %12.9 (n:30)’u herhangi bir flört ilişkilerinde şiddet uyguladıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4. Çeşitli Değişkenlere Göre Aşk Tutumu Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımsız Değişken	n	Tutkulu Aşk (Ort ± SS)	Oyun gibi Aşk (Ort ± SS)	Arkadaşça Aşk (Ort ± SS)	Mantıklı Aşk (Ort ± SS)	Sahiplenici Aşk (Ort ± SS)	Özgeci Aşk (Ort ± SS)
Cinsiyet							
Kadın		14.57 ± 4.07	8.74 ± 2.95	11.99 ± 4.80	11.98 ± 3.99	12.17 ± 3.67	10.09 ± 4.23
Erkek		14.93 ± 4.23	10.05 ± 3.43	11.37 ± 4.56	11.22 ± 3.99	12.06 ± 3.31	11.41 ± 4.49
t		-.728	-3.54	1.12	1.61	.206	-2.57
p		.467	.000**	.261	.107	.795	.011*
Aile İçi Şiddete Tanık Olma							
Evet	81	14.96 ± 3.65	9.49 ± 3.56	12.25 ± 4.60	10.60 ± 3.98	12.93 ± 3.36	11.12 ± 4.52
Hayır	219	14.63 ± 4.30	9.21 ± 3.08	11.54 ± 4.73	12.06 ± 3.95	11.82 ± 3.54	10.46 ± 4.32
t		.601	.677	1.56	-2.83	2.44	1.15
p		.549	.499	.246	.005**	.015*	.249
Aile İçi Şiddete Maruz Kalma							
Evet	71	15.18 ± 3.73	9.56 ± 3.45	11.78 ± 4.35	10.69 ± 4.16	12.94 ± 3.50	10.81 ± 4.52
Hayır	229	14.58 ± 4.25	9.20 ± 3.14	11.72 ± 4.81	11.97 ± 3.91	11.87 ± 3.54	10.58 ± 4.34
t		1.06	.828	.100	-2.37	2.24	.381
p		.288	.408	.921	.018*	.025*	.703
Herhangi bir Flört İlişkisinde Şiddete Maruz Kalma							
Evet	57	14.64 ± 4.03	10.22 ± 3.22	11.87 ± 4.65	11.84 ± 4.03	13.54 ± 3.43	10.73 ± 4.39
Hayır	175	15.02 ± 4.42	9.18 ± 3.18	12.28 ± 4.58	11.29 ± 3.78	11.79 ± 3.81	10.87 ± 4.31
t		-.607	2.12	-.570	.885	3.41	-.205
p		.544	.034*	.569	.377	.001**	.838
Herhangi bir Flört İlişkisinde Şiddet Uygulama							
Evet	30	15.06 ± 3.22	10.16 ± 2.99	11.30 ± 4.31	11.96 ± 5.05	14.36 ± 2.99	11.20 ± 4.87
Hayır	202	14.93 ± 4.14	9.30 ± 3.24	12.33 ± 4.69	11.30 ± 3.86	11.91 ± 3.39	10.78 ± 4.33
t		.166	.199	-1.13	.835	3.75	.485
p		.869	.173	.258	.405	.000**	.628

*p<0.05, **p<0.01

Tablo 4’te cinsiyet ile oyun gibi aşk tutumu (p<0.01) ve özgeci aşk tutumu (p<0.05) düzeyinde anlamlı ilişki vardır. Buna göre özgeci aşk tutumuna erkek öğrencilerin (\bar{x} = 11,41) göre daha fazla sahip oldukları ve oyun gibi aşk tutumuna da erkek öğrencilerin (\bar{x} =10,05) daha fazla sahip oldukları görülmektedir. Diğer aşk tutumları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bir diğer değişken olan aile içi şiddete tanık olma ile mantıklı aşk tutumu (p<0.01) ve sahiplenici aşk tutumu (p<0.01) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Buna göre aile içi şiddete tanık olmayan katılımcıların mantıklı aşk tutumu (\bar{x} = 12.06) puanları daha yüksekken aile içi şiddete tanık olan katılımcıların sahiplenici aşk tutumu (\bar{x} = 12,93) puanları daha yüksektir. Aile içi şiddete maruz kalma ile mantıklı aşk tutumu (p<0.05) ve sahiplenici

aşk tutumu ($p < 0.05$) düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Buna göre aile içi şiddete maruz kalmayan katılımcıların mantıklı aşk tutumu ($\bar{x} = 11.97$) daha yüksek, aile içi şiddete maruz kalan katılımcıların sahiplenici aşk tutumu ($\bar{x} = 12.94$) daha yüksek bulunarak aile içi şiddete maruz kalma ile anlamlı bir farklılık oluşturmuştur. Tablo incelendiğinde flört şiddetine maruz kaldığını ifade eden katılımcıların oyun gibi aşk tutumu ($p < 0.05$) ve sahiplenici aşk tutumları ($p < 0.01$) düzeyinde daha yüksek bulunmuştur. Flört şiddeti uyguladığını ifade eden katılımcıların ise sahiplenici aşk tutumu ($p < 0.01$) düzeyinde anlamlı ve yüksek bulunmuştur.

Tablo 5. Çeşitli Değişkenlere Göre Flört Şiddeti Tutumu Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımsız Değişken	n	*EUPS	**EUFŞ	***KUPŞ	****KUFŞ
Cinsiyet					
Kadın	176	24.30 ± 7.81	15.69 ± 5.30	19.84 ± 8.14	20.82 ± 8.94
Erkek	124	33.21 ± 10.30	21.64 ± 8.96	22.50 ± 7.93	24.66 ± 9.58
t		-8.51	-7.19	-2.83	-3.50
p		.000**	.000**	.005**	.001**
Anne Baba Birliktelik					
Evet	271	28.28 ± 10.16	18.40 ± 7.90	21.05 ± 8.23	22.54 ± 9.40
Hayır	29	25.20 ± 7.05	15.86 ± 3.55	18.86 ± 7.38	21.17 ± 9.37
t		1.59	1.71	.751	.748
p		.039*	.003**	.453	.455
Flört İlişkisi Deneyimi					
Evet	232	28.16 ± 9.83	17.82 ± 7.23	21.52 ± 8.97	20.60 ± 8.02
Hayır	68	27.38 ± 10.32	19.29 ± 8.80	25.44 ± 10.18	22.08 ± 8.54
t		.573	-1.40	-3.06	-1.31
p		.567	.162	.002**	.118
Flörtte Şiddete Maruz Kalma					
Evet	30	29.73 ± 11.20	19.47 ± 7.51	21.91 ± 8.45	22.47 ± 8.59
Hayır	202	27.64 ± 9.32	17.29 ± 7.07	20.30 ± 7.92	21.32 ± 9.11
t		1.39	1.98	1.31	.837
p		.164	.048*	.191	.403
Okunan Bölüm/Fakülte					
Sosyal Bilimleri	100	27.20 ± 10.47	18.36 ± 8.17	21.34 ± 8.81	14.59 ± 10.77
Fen Bilimler	100	31.60 ± 9.10	19.52 ± 8.13	23.18 ± 8.07	23.79 ± 9.01
Sosyal Hizmet	100	25.17 ± 9.16	16.59 ± 6.18	18.31 ± 6.76	18.89 ± 7.06
F		11.71	3.81	9.61	11.50
p		.000**	.023*	.000**	.000**
Fark Grupları		2>1 2>3	2>3	3<1 3<2	3<1 3<2

*EUPS: Erkeğin Uyguladığı Psikolojik Şiddet
***KUPŞ: Kadının Uyguladığı Psikolojik Şiddet

**EUFŞ: Erkeğin Uyguladığı Fiziksel Şiddet
****KUFŞ: Kadının Uyguladığı Fiziksel Şiddet

* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

Tablo 5'te erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet ($p < 0.01$), erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet ($p < 0.01$), kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet ($p < 0.01$) ve kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddet ($p < 0.01$) düzeyinde erkeklerde daha yüksektir. Buna göre erkekler flört şiddetini daha kabul edici bir tutumdadır. Erkeğin uyguladığı psikolojik şiddet ($p < 0.05$) ve erkeğin uyguladığı fiziksel şiddet ($p < 0.01$)

kabul düzeyleri evli olan anne babaya sahip katılımcılarda daha yüksek görülmüştür. Diğer flört şiddeti biçimlerinde farklılaşma görülmemektedir. Flört ilişkisi deneyimi olmayanların flörtte kadının uyguladığı fiziksel şiddete ($p<0.01$) yönelik kabul düzeyi yüksektir. Flört ilişkisinde şiddete maruz kalanların flörtte erkeğin uyguladığı fiziksel şiddeti ($p<0.05$) kabul düzeyi daha yüksektir. Okunan bölüme bağlı olarak öğrenciler fen ve sosyal bilimler olarak gruplandırılmış ve sosyal hizmet öğrencileri ile bu gruplar arasında flört şiddetine yönelik tutum düzeyleri varyans analizi ile incelenmiştir. Buna göre bu üç grubun hem erkeğin hem de kadının uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddete yönelik tutumu farklılaşmaktadır. Bu farklılaşmanın hangi bölümler arasında olduğunu incelemek için Bonferonni test yapılmıştır. Buna göre erkeğin uyguladığı psikolojik flört şiddetine ($p<0.01$) yönelik kabul düzeyi fen bilimleri ile sosyal bilimler öğrencileri ve fen bilimleri ile sosyal hizmet öğrencileri arasında farklılaşmaktadır. Buna göre fen bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerin erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul düzeyi daha yüksekken en düşük kabul düzeyi sosyal hizmet öğrencilerindedir. Ancak sosyal hizmet öğrencileri ve sosyal bilimler öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Erkeğin uyguladığı fiziksel flört şiddetine yönelik tutum ($p<0.05$) ise sadece fen bilimleri öğrencileri ve sosyal hizmet öğrencileri arasında farklılaşmaktadır. Buna göre sosyal hizmet öğrencilerinin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik kabul düzeyi düşükken fen bilimleri öğrencilerinin kabul düzeyi daha yüksektir. Kadının flörtte uyguladığı psikolojik flört şiddetine yönelik tutum ($p<0.01$) sosyal hizmet öğrencileri ile hem fen bilimleri hem de sosyal bilimler öğrencileri ile farklılaşmaktadır. Buna göre sosyal hizmet bölümünde okuyan öğrencilerin kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul düzeyi düşükken fen bilimleri ve sosyal bilimler öğrencilerinin kabul düzeyleri daha yüksektir. Kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddet tutumu ($p<0.01$) sosyal hizmet öğrencileri ile hem fen bilimleri hem de sosyal bilimler öğrencileri ile farklılaşmaktadır. Buna göre sosyal hizmet bölümünde okuyan öğrencilerin kadının flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik kabul düzeyi düşükken fen bilimleri ve sosyal bilimler öğrencilerinin kabul düzeyleri daha yüksektir.

Tablo 6. Pearson Korelasyon Testi: Sahip Olunan Aşk Tutumları ile Flört Şiddeti Tutumları Karşılaştırması

Pearson Korelasyon		Erkeğin Uyguladığı Psikolojik Şiddet	Erkeğin Uyguladığı Fiziksel Şiddet	Kadının Uyguladığı Psikolojik Şiddet	Kadının Uyguladığı Fiziksel Şiddet
Tutkulu Aşk	r	-.097	-.154	-.158	-.131
	p	.092	.008**	.006**	.023*
	N	300	300	300	300
Oyun gibi Aşk	r	.237	.235	.277	.196
	p	.000**	.000**	.000**	.001**
	N	300	300	300	300
Arkadaşça Aşk	r	-.105	-.156	-.226	-.159
	p	.069	.007**	.000**	.006**
	N	300	300	300	300
Mantıklı Aşk	r	-.051	-.017	.069	.084
	p	.382	.770	.235	.149
	N	300	300	300	300
Sahiplenici Aşk	r	.151	.103	.247	.204
	p	.009**	.076	.000**	.000**
	N	300	300	300	300
Özgeci Aşk	r	.156	.111	.153	.114
	p	.007**	.056	.008**	.049*
	N	300	300	300	300

* $p<0.05$, ** $p<0.01$

Tablo 6'ya göre tutkulu aşk tutumu ile erkeğin uyguladığı fiziksel flört şiddeti ($p<0.01$), kadının uyguladığı psikolojik flört şiddeti ($p<0.01$), kadının uyguladığı fiziksel flört şiddeti ($p<0.05$) arasında negatif ilişki bulunmuştur. Buna göre tutkulu aşk tutumuna sahip katılımcıların erkeğin uyguladığı fiziksel flört

şiddeti, kadının uyguladığı fiziksel ve psikolojik flört şiddetine yönelik kabul düzeyi düşüktür. Oyun gibi aşk tutumu ike erkeğin uyguladığı psikolojik flört şiddeti ($p<0.01$), erkeğin uyguladığı fiziksel flört şiddeti ($p<0.01$), kadının uyguladığı psikolojik flört şiddeti ($p<0.01$) ve kadının uyguladığı fiziksel flört şiddeti ($p<0.01$) arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Buna göre oyun gibi aşk tutumuna sahip katılımcılar tüm flört şiddeti tiplerine yönelik kabul edici tutuma sahiptir. Arkadaşça aşk tutumu ile erkeğin uyguladığı fiziksel flört şiddet ($p<0.01$), kadının uyguladığı psikolojik flört şiddeti ($p<0.01$), kadının uyguladığı fiziksel flört şiddeti ($p<0.01$) arasında negatif ilişki bulunmuştur. Buna göre arkadaşça aşk tutumuna sahip katılımcıların erkeğin uyguladığı fiziksel flört şiddetine, kadının uyguladığı psikolojik ve fiziksel flört şiddetine yönelik kabul düzeyi düşüktür. Mantıklı aşk biçimi ile flört şiddeti tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Sahiplenici aşk tutumu ile erkeğin uyguladığı psikolojik flört şiddeti ($p<0.01$), kadının uyguladığı psikolojik flört şiddeti ($p<0.01$), kadının uyguladığı fiziksel flört şiddeti ($p<0.01$) arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Buna göre sahiplenici aşk tutumuna sahip katılımcıların erkeğin uyguladığı psikolojik flört şiddeti, kadının uyguladığı psikolojik ve fiziksel flört şiddetine yönelik kabul düzeyleri yüksektir. Özgeci aşk tutumu ile erkeğin uyguladığı psikolojik flört şiddeti ($p<0.01$), kadının uyguladığı psikolojik flört şiddeti ($p<0.01$) ve kadının uyguladığı fiziksel flört şiddeti ($p<0.05$) arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Buna göre özgeci aşk tutumuna sahip katılımcıların erkeğin uyguladığı psikolojik flört şiddeti, kadının uyguladığı psikolojik ve fiziksel flört şiddetine yönelik kabul edici tutumları yüksektir.

TARTIŞMA

Bu araştırmada özgeci aşk ve oyun gibi aşkın cinsiyete göre farklılaştığı ve erkeklerde daha fazla görüldüğü sonucu bulunmuştur. Literatür bu sonucu desteklemektedir. Ercan(2008, 95), Eren (2019, 53), Yücel (2014, 94), Hendrick ve Hendrick (1986, 397), Neto (1994, 615), Davies (2001, 565) aynı doğrultudaki araştırma bulguları ile örtüşmektedir. Bununla birlikte çeşitli araştırmalarda kadınların sahiplenici ve mantıklı aşk tutumlarına sahip oldukları sonucuna da ortaya çıkmaktadır (Beştav,2007, 46-53; Yücel,2014, 151-152). Erkeklerle yüklenen toplumsal roller gereği erkeğin aşkı oyun gibi görmesi, aldatması daha normal karşılanabilecek bir durumken kadınların benzer davranışlar göstermesi toplum tarafından kabul görmeyecektir. Bu nedenle erkeklerin oyun gibi aşk tutumuna sahip olmasında toplumsal cinsiyet rollerinin önemli bir etkisi olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte toplumsal cinsiyet rolleri gereği kadınlardan ilişkilerde daha fazla alttan alan, koşulsuz seven, özverili olan taraf gibi özellikler beklenmekte iken erkeklerin özgeci aşk tutumuna sahip olması çelişkili görünse de günümüz modern dünyasında çalışma yaşamında yer bulan kadının bağımsızlaşmasıyla artık ilişkilerde erkeklerden de benzer bir özveri beklenmektedir.

Bu araştırmada aile içi şiddete tanık olmanın veya maruz kalmanın mantıklı aşk ve sahiplenici aşk ile ilişkisi olduğu görülmüştür. Literatürde bu konu hakkında doğrudan bir çalışma bulunmamaktadır. Ancak evlilik yaşamında şiddete başvurma ya da şiddet mağduru olma ile aile içi şiddet durumu arasında ilişki bulunan çalışmalar mevcuttur (Fonagy, 1999, 9). Araştırma sonuçlarına göre aile içi şiddete tanık olmayan veya maruz kalmayan katılımcılar daha çok mantıklı aşk tutumunu tercih ederken şiddete tanıklık etmiş ya da maruz kalmış olanların sahiplenici aşk tutumunu tercih ettikleri görülmektedir. Buradan yola çıkarak aile içi şiddete maruz kalmayan ve tanık olmayan katılımcıların mantıklı aşk tutumunu tercih etmeleri katılımcıların ebeveynlerinin ilişkilerinde gördükleri şiddet içermeyen iletişimi ve olumlu özellikleri örnek alarak bu özelliklere sahip partnerler tercih etme eğiliminde olmalarından kaynaklanabilir. Bunun yanı sıra aile içi şiddete maruz kalan veya aile içi şiddete tanık olan gençlerin model aldıkları ilişki biçimi şiddet içeren ilişkiler olabilir. Sahiplenici aşk tutumuna sahip bireyler ilişkilerinde güvensiz, kıskanç özellikler göstermekle birlikte şiddet içerikli davranışlarda bulunmaya daha yatkın olabilirler. Bu nedenle ebeveynleri arasındaki şiddete tanık olan bir gencin flört ilişkilerine dair normallik algısı da bu yönde gelişebilir.

Araştırmamızda flört ilişkisinde şiddete maruz kalanların sahiplenici ve oyun gibi aşk tutumuna sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu konu hakkında doğrudan bir araştırma verisi bulunmamakla birlikte literatürde şiddet içerikli bir ilişkiye sahip olmanın flört şiddeti kabulünü arttırdığı görülmektedir (Windle & Mrug,2009, 436). Tartışmanın ileriki kısmında değinilecek olan aşk tutumları ve flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkide sahiplenici aşk ve flört şiddeti arasında pozitif ilişki tespit edilmiştir. Bu doğrultuda sahiplenici aşk tutumunun flörtte şiddet uygulamaya daha yatkın olabileceği kanısı oluşmaktadır. Araştırmada ortaya çıkan flört şiddetine maruz kalma ve oyun gibi aşk tutumuna sahip olma arasındaki ilişkide ise Lee (1974), aşk tutumlarının hayat boyu sabit kalmadığını, yaşanan ilişki tecrübelerine, partnerin tutumuna göre şekillenebileceğini ifade etmektedir (Ercan, 2008, 20). Buna göre ilişkilerinde şiddete maruz

kalmış bireylerin yaşadıkları olumsuz etki ile aşka dair görüşlerinin değiştiği ve aşkı bir oyun gibi görmenin kendileri açısından daha sağlıklı olabileceği düşüncesinin ortaya çıkmasına neden olmuş olabilir. Bununla birlikte şiddete maruz kaldıkları ilişkileri içerisinde oyun gibi aşk tutumuna sahip olmaları halinde partnerlerinin ilişkiye dair bağlılık beklentilerini karşılamadıkları için de şiddete maruz kalmış olabilirler.

Çalışmanın flört şiddeti tutumlarına ilişkin bulgularında ise flört şiddeti tutumları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunmuş ve erkeklerin flört şiddetini daha fazla onaylayıcı tutuma sahip olduklarına ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde hem ülkemizde hem de yurtdışında yapılan çalışmalar erkeklerin ilişki içerisinde şiddete daha fazla meyilli olduğunu göstermektedir (Mercer, 1998, 17; Kaya Sakarya, 2013, 61; Yumuşak, 2013, 100). Flört şiddetini kabul durumu kültürel ve sosyal koşullardan şekillenebilir. Erkeklerin şiddeti daha yüksek düzeyde kabul etmesinin en temel sebebi yetiştirilme şartlarıdır. Ataerkil sistemlerde erkek çocukların şiddet içerikli davranışları onaylanmakta ya da hoş karşılanmakta iken kız çocuklarına daha uyumlu olmaları telkin edilmektedir.

Bu çalışmada ebeveynleri evli olan katılımcıların erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddeti kabul düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Aile içerisinde uyumsuz ve şiddet içerikli birlikteliklere özellikle de babadan anneye yönelik şiddete tanık olan katılımcıların bu şiddeti normalleştirdiği ve ilişkilerinde de bunu devam ettirdikleri söylenebilir. Ancak çalışmada ortaya çıkan bu sonuç üzerine daha detaylı bir inceleme yapılmalıdır. İftar (2016, 45-51)'nin yaptığı araştırmaya göre de erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddete yönelik kabul düzeyi parçalanmış aileye sahip bireylerde daha yüksek bulunmuştur.

Çalışmada, yaşamı boyunca en az bir kez flört ilişkisine sahip olmak ile flört şiddeti tutumları karşılaştırıldığında hiç ilişkisi olmayanların kadının uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul düzeyinin arttığı görülmektedir. Literatürde bu konu daha çok mevcut bir flört ilişkisi olan bireyler üzerinden incelenmiştir. Yumuşak (2013,100)'ın yaptığı çalışmada flört ilişkisi olanların erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti kabul edici tutumda oldukları görülmüştür. Kepir Savoly ve ark. (2014,177) ise katılımcıların daha önce ilişki deneyimlerinin bulunması durumuna göre şiddet kabul düzeylerinde anlamlı bir fark bulmamıştır.

Bu çalışmada flörtte şiddete maruz kalanların erkeğin uyguladığı fiziksel flört şiddetine yönelik kabul düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Bununla birlikte flört şiddetine maruz kalanların diğer flört şiddeti tutum puanlarının yüksek olduğu ancak aralarında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir. Şiddet içeren ilişkilerde şiddet davranışının normalleştirilmesi yapılan diğer çalışmalarla uyumludur (Price ve ark.,1999, 354). Ancak Yumuşak (2013, 100-107)'ın yaptığı çalışmada flörtte şiddete maruz kalanların erkeğin uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddet ile kadının uyguladığı fiziksel şiddete yönelik kabul düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. İftar (2016, 50-70)'ın yaptığı çalışmada ise flörtte şiddete maruz kalanların erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddet, kadının flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddete yönelik kabul düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür.

Bu çalışmada katılımcılar okudukları bölümlere uygun şekilde fen bilimleri, sosyal bilimler olarak gruplandırılmış ve sosyal hizmet bölümü öğrencileri ile karşılaştırılmıştır. Buna göre sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin kadının uyguladığı fiziksel flört şiddeti, kadının uyguladığı psikolojik flört şiddetine yönelik fen bilimleri ve sosyal bilimler öğrencilerine göre olumsuz bir tutuma sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç sosyal hizmet öğrencilerinin aldıkları eğitim doğrultusunda beklendiği bir sonuçtur. Ancak sosyal hizmet öğrencilerinin erkeğin uyguladığı fiziksel flört şiddeti ve erkeğin uyguladığı psikolojik flört şiddetine yönelik tutumu fen bilimleri öğrencilerine göre daha olumsuzken sosyal bilimler öğrencileri ile farklılık görülmemektedir. Veriler incelendiğinde tüm flört şiddeti tutumlarında sosyal hizmet öğrencilerinin tutum puanları düşük olmakla birlikte erkeğin uyguladığı fiziksel ve psikolojik flört şiddetine yönelik tutumlarının sadece fen bilimleri öğrencileri ile farklılaştığı görülmektedir. Bu durum flört şiddeti ve toplumsal cinsiyet konusunda eğitim almalarına rağmen sosyal hizmet öğrencilerinin sosyal yaşamda kazandıkları ve kalıplaştırdıkları toplumsal cinsiyet rollerinin flört ilişkilerinde sürdürdüklerini göstermektedir.

Araştırmanın temel amacı olan aşk tutumları ve flört şiddeti tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesine literatürde rastlanmamıştır. Bu çalışmada iki tutum biçimi arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Buna göre tutkulu aşk tutumuna sahip katılımcıların flörtte erkeğin uyguladığı fiziksel şiddete, kadının uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddete yönelik kabul düzeyini düşürmektedir. Tutkulu aşklar ilişkilerine güvenle bağlı ve iletişime açıktırlar (Büyüksahin, 2006,72-73). Bu nedenle tutkulu aşkların flörtte şiddet kabul düzeylerinin düşük olması beklendiği bir sonuçtur. Ancak tutkulu aşk tutumuna sahip olmak ile erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet tutumu arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Literatürde tutkulu aşkların aşırıya kaçmayacak düzeyde kıskanç olabilecekleri belirtilmektedir

(Ercan,2008,16). Bu nedenle tutkulu aşıklar erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik kabul edici olmasalar da nötr bir yaklaşım sergilemiş olabilirler.

Bu araştırmada oyun gibi aşk tutumuna sahip katılımcıların flörtte erkeğin uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddete ile kadının uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddete yönelik kabul edici tutum sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde oyun gibi aşıkların aşkı ciddiye almadıkları, aşkı bir eğlence olarak gördükleri ve kıskançlık gibi duyguların bu oyunu bozduğuna dair görüşe sahip oldukları belirtilmektedir (Laswell & Laswell,1976, 218; Ercan,2008,16-17). Bu bilgi ile ilişkide şiddete yönelik kabul edici tutum çelişkili görünse de oyun gibi aşıklar ilişkilerine yeterince bağlılık göstermedikleri için aşk tutumları oyun gibi aşka uygun olmayan partnerlerine yönelik psikolojik şiddet gösteriyor olabilirler. Flörtte psikolojik şiddet sadece baskı oluşturan eylemleri değil aynı zamanda partneri yok sayma, partnerin duygusal ihtiyaçlarına karşılık vermeme gibi eylemleri de kapsamaktadır (Çetiner,2006,18). Bununla birlikte Büyükşahin (2006,73)'in aktardığı üzere oyun gibi aşıklar partnerlerine karşı duygusal bir çekim hissetmeye başladıklarında kıskanç olabilirler. Bu kıskançlık duygusu da şiddetin nedenlerinden biri olarak görülebilir. Bunun yanı sıra oyun gibi aşıklar aşka yeterince değer vermemeleri sebebiyle de flört şiddetine karşı duyarsız olabilirler.

Çalışmamızda arkadaşça aşk tutumuna sahip olmanın flörtte erkeğin uyguladığı psikolojik şiddet hariç diğer şiddet türleri ile negatif ilişkili olması yine arkadaşça aşk tutumu özelliklerine kısmen uygun bir sonuçtur. Arkadaşça aşk; birbirini göz etmeyi, birlikte sağlıklı ve kaliteli zaman geçirmeyi ön planda tutar (Özer & Tezer, 2008,20). Bu nedenle arkadaşça aşk tutumuna sahip bireylerin flört şiddetine yönelik olumsuz tutum sergilemesi beklendik bir sonuçtur. Ancak arkadaşça aşk tutumu doğası gereği uyumlu birliktelikleri savunmaktadır ve araştırma sonucunda erkeğin uyguladığı psikolojik şiddete yönelik negatif bir sonuç bulunmaması toplumsal cinsiyet kalıpları ile açıklanabilir. Arkadaşça aşk tutumuna sahip katılımcılar her ne kadar uyumlu birliktelikler tercih etseler de kalıp toplumsal cinsiyet yargılarının etkisiyle erkek tarafından uygulanacak psikolojik şiddeti yok sayıyor olabilirler.

Araştırmada mantıklı aşk tutumuna sahip olmanın tüm flört şiddeti ölçekleri ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Mantıklı aşk olumlu bir gelecek adına planlanmış birliktelikleri içerir. Bu nedenle mantıklı aşıkların flört şiddeti karşısında nötr bir tepki vermeleri beklendik bir sonuçtur. Burada iki sonuç ortaya çıkabilir. İlk olarak flört şiddeti ilişki kalitesini ve bireylerin yaşamlarını olumsuz etkilemektedir. Mantıklı aşıklar ise yaşamlarını pozitif yönde geliştirecek ilişkiler içerisinde olmayı tercih ederler. Dolayısıyla şiddet içerikli bir ilişkiyi sürdürmeyi düşünmeyeceklerdir. İkinci sonuç ise mantıklı aşıkların maddiyat, statü gibi özellikleri sebebiyle partnerlerinin kendilerine yönelik her türlü davranışını kabul edebileceği yorumudur. Bu durumda mantıklı aşık statüsünü ve maddi gücünü kaybetmemek adına şiddete razı olabilir. Bu durumda şiddet negatif ya da pozitif anlamda mantıklı aşıkların ilişkisini etkilemiyor ve şiddetin varlığını ya da yokluğunu tamamen yok sayıyor olabilirler.

Çalışmamızda sahiplenici aşk tutumuna sahip olmanın flörtte erkeğin uyguladığı psikolojik şiddet, kadının uyguladığı psikolojik şiddet ve fiziksel şiddete yönelik kabul edici bir tutum sergiledikleri görülmektedir. Açikel (2013, 16)'in belirttiği üzere sahiplenici aşıklar ilişkilerinde güvensiz, aşırı kıskanç, takıntılı kişilerdir. Bu nedenle partnerlerine karşı güvensizlik yaşarlar (Ercan,2008, 18). Bu durum sahiplenici aşk tutumuna sahip bireylerin ilişkilerde şiddeti normalleştirmesine neden olabilir. Bununla birlikte sahiplenici aşk tutumuna sahip bireylerin erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel şiddete yönelik tutumunda anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu durum son zamanlarda gerek basında gerek sosyal medyada sık sık ilişkilerde şiddet, kadına yönelik şiddet vb. konularda yayınların yapılması ve farkındalık çalışmalarının artırılmış olması olabilir. Özellikle katılımcıların üniversite öğrencisi olmaları bu farkındalığı artırmış olabilir. Ancak şiddet denildiğinde akla ilk olarak fiziksel şiddetin gelmesi sebebiyle bireylerin olumlu farkındalıkları bu yönde gelişmiş olabilir. Ancak sahiplenici aşk ve erkeğin uyguladığı fiziksel şiddet arasında negatif bir ilişkinin de çıkmadığına da dikkat edilmelidir.

Araştırmada özgeci aşk tutumuna sahip olmanın da sahiplenici aşk ile aynı sonuç gösterdiği görülmektedir. Özgeci aşk tutumuna sahip bireyler partnerlerine son derece bağlı ve tüm benliklerini partnerlerine ve ilişkilerine feda etmeye hazır aşıklardır (Büyükşahin, 2006, 75). Bu nedenle sahiplenici aşk tutumu ile benzer sonuçlar göstermelerine rağmen özgeci aşıklar ilişkiye kendini feda etme tutumları ile şiddete maruz kalan taraf olma açısından daha fazla risk taşımaktadır.

Yapılan çalışmada sahiplenici aşk ve özgeci aşkın flört şiddeti tutumları ile pozitif ilişkiye sahip olması toplumsal cinsiyet kalıpları ve feminist kuram bağlamında incelenebilir. Sahiplenici aşıklar birlikte oldukları kişiye karşı güvensizlik, kıskançlık, takıntılı davranma gibi özellikleri ile bilinmektedirler (Lee,1974) Bu tip özellikler ve toplumsal cinsiyet kalıplarının birey üzerindeki etkisi kişilerin yakın

ilişkilerde şiddete başvurmasına neden olabilir. Şiddete neden olan bireysel ve psikolojik etkiler göz ardı edilemez ancak yakın ilişkilerde şiddetin sadece bireysel etkiler sebebi ile ortaya çıktığını savunmak şiddeti normalleştirmektedir (Hatiboğlu, 2008, 98). Özellikle yakın ilişkilerde şiddetin bireysel sebeplerinin yanı sıra toplumsal nedenleri de oldukça önemlidir. Çünkü yakın ilişkilerde şiddet çoğu zaman ilişkilere dair öğrenilmiş olumsuz ve yanlış kalıpları “aşk” olarak adlandırmakla ilişkilidir. Özellikle ülkemizde kültürel etkiler ve toplumsal cinsiyet kalıpları gereği yakın ilişkilerde erkeklerin sahiplenici bir tutumla kadınlar üzerinde tahakküm kurmaları normalleştirilmektedir (Özates, 2009, 101-102; Yarar,2015,14-15). Bu tahakküm toplum ve kimi zaman medya tarafından “aşk, gerçek sevgi” gibi kalıplarla ifade edilerek aşkın doğasında kadının sahiplenilen erkeğinse sahiplenen rolüne bürünmesini salık vermektedir. Özellikle günümüz dünyasında kadının ekonomik özgürlüğünü elde etmesi ile erkek hegemonyasından çıkmış olması ve erkek şiddetine karşı durabiliyor olması ataerkin sistemin devamlılığını örseleyebilir. Bu nedenle yakın ilişkilerde şiddetin meşrulaştırılmasının bir yolu da aşka dair oluşturulan çarpık “sahiplenme” kavramıdır. Yakın ilişkilerde yaşanan şiddeti açıklamak adına feminist kuram oldukça önemlidir. İkinci dalga feminizm hareketi erkekleri ataerkin taşıyıcısı olarak görmekte ve şiddetin doğrudan erkek tarafından uygulandığını savunmaktadır (Özkazanç & Yetiş, 2015, 14-18; Martinez, 2011,149). Bu çalışmalar yakın ilişkilerde yaşanan şiddet hakkında bilinç oluşturma adına oldukça değerlidir. Ancak günümüzde değişen sosyal yapı gereği güncel feminist yaklaşımda yakın ilişkilerdeki şiddetin erkek boyutunun incelenmesi söz konusudur (Mansley, 2009; (Özkazanç & Yetiş, 2015,15). Bu noktada yakın ilişkilerde erkeği sadece şiddetin fail olarak ele almak yerine toplumsal cinsiyet kalıplarının oluşturduğu erkeklik sorunlarını da incelemek flört şiddetine yönelik çözümler adına önemlidir. Çünkü şiddet cinsiyetten ziyade ataerkin sistemin getirdiği eril zihniyetten doğmaktadır ve bu zihniyet kimi zaman erkekleri şiddet faili olmak yönünde baskılamaktadır. Bu baskılama aslında erkeklerin toplumsal sistem içerisinde toplumsal sistem içerisinde şiddet görmelerine de neden olabilir. Öyle ki erkekler feminen tavırları nedeniyle de toplumsal şiddetle karşılaşabilmektedir (Özkazanç & Yetiş, 2015,20). Burada sorunun biyolojik açıdan kadın ya da erkek olmak değil toplumsal baskının getirmiş olduğu eril zihniyet olduğu düşünülebilir. Yakın ilişkilerde eril şiddet uygulamak içinse erkek olmaya gerek yoktur (Erkan Yüce, 2020). Bu nedenle son yıllarda yakın ilişkilerdeki şiddetin açıklanmasında “toplumsal cinsiyete dayalı şiddet” kavramı kullanılmaktadır. Bu kavram flörtte şiddet mağdurlarının her zaman sadece kadınlar olmadığı, erkeklerin de şiddete maruz kalabileceği vurgusu açısından da önemlidir (Özkazanç & Yetiş, 2015,16). Gelenekselliğin giderek kırıldığı günümüz dünyasında gençler arasındaki ilişki ve şiddet biçimleri de değişime uğramıştır. Fiziksel boyutta olmasa da kadınların da sosyal medya, hızlı mesajlaşma uygulamaları vb. aracılığı ile birliktelik yaşadıkları erkekler üzerinde psikolojik baskı uyguladığı görülmektedir. Araştırma sonuçlarımızda özgeci aşk tutumu ve flört şiddeti arasında da pozitif bir ilişki bulunmuştur ve erkeklerde daha yüksek olduğu görülmekle birlikte özgeci aşkın toplumsal cinsiyet kalıpları gereği kadınlara uygun görülen bir kalıp olduğu düşünülebilir. Özgeci aşk yapısı gereği şiddete maruz kalmaya daha açık bir aşk biçimidir. Buradan hareketle ilişki içerisinde kadın ya da erkek fark etmeksizin toplumsal cinsiyet kalıpları ile birleşen eril tahakkümün kadın ve erkek açısından flört şiddeti mağduru olmayı riskli hale getirdiği görülmektedir. Sahip olunan aşk tutumları ile birleşen bu algı flört şiddetinde önemli bir etki olabilir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Tüm bu sonuçlar ışığında aşk ve flört şiddeti üzerinde aile içi şiddetin, toplumsal cinsiyet kalıplarının etkisinin göz ardı edilemeyeceği görülmektedir. Aşk kavramı her ne kadar öznel özellikler taşısa da çalışmamızda üniversite öğrencilerinin aşka dair tutumlarının aile içi ilişkilere, cinsiyete, flört deneyimlerine bağlı olarak şekillendiği de görülmüştür. Çeşitli etkilerle şekillenen aşk tutumlarının flört şiddeti tutumları ile de arasında ilişki olduğu çalışmamız sonuçlarından biridir. Ancak özellikle arkadaşça aşk gibi ilişkide birlikte hareket etmeyi, birbirini gözetmeyi barındıran ve kıskançlık, anlaşılmama, büyük ve tutkulu tartışmalar vs. özellikleri tercih etmeyen bir aşk tutumunun literatürdeki özelliklerinden yola çıkarak tüm flört şiddeti türleri ile arasında negatif ilişki bulunması beklenirken erkeğin uyguladığı fiziksel şiddet, kadının uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddet ile arasında negatif ilişki bulunmuş ancak flörtte erkeğin uyguladığı psikolojik şiddetle arasında bir ilişki bulunamamıştır. Bu sonuç ataerkilliğin ve beraberinde gelen toplumsal cinsiyet rollerinin flört şiddeti üzerinde önemli bir etkisi olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu nedenle flört şiddeti konusunda özellikle çalışmamız gereken konuların başında ataerkin sistem gelmektedir. Öyle ki çalışmamızda ataerkin sistemin getirisi olarak ilişkilerde erkeklerden beklenen sahiplenici aşk tutumunu ve flört şiddeti arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. Bunun yanı sıra çalışmamızda dikkat çeken bir başka husus da üniversitede eğitim görülen bölümün flört şiddeti tutumunu etkilediği yönündedir. Sosyal hizmet öğrencilerinin flört şiddeti kabul düzeylerinin diğer öğrencilerden

düşük olduğu görülmüştür. Bu konunun alınan eğitimle doğru orantılı olduğu görülmektedir. Bu nedenle toplumsal cinsiyet eğitiminin flört şiddeti üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Bu nedenle flört şiddetinin önlenmesi adına şiddeti etkileyen toplumsal cinsiyet kalıpları, flört şiddetini tetikleyen yanlış sevgi ve aşk imajlarının düzeltilmesi adına ilkökul düzeyinden itibaren tüm çocuklar ve gençlere gelişimsel özelliklere uygun şekilde eğitim verilmesi ve farkındalıklarının artırılması önemli görülmektedir. Çünkü çocukluktan itibaren şiddet konusunda bilinçli bir şekilde yetiştirilmiş bireyler hem flört şiddeti hem de yaşamdaki diğer şiddet türleri hakkında farkındalık kazanarak daha sağlıklı yetişkinler haline gelecektir.

KAYNAKÇA

- Açıkel, S. (2009). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kadın Sığınmaevi Önlemi: Türkiye Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Açıkel, M. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Aşk Biçimleri ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Aslan, D., Vefikuluçay, D., Zeyneloğlu, S., Erdost, T., & Temel, F. (2008). *Ankara'da İki Hemşirelik Yüksekokulu'nun Birinci ve Dördüncü Sınıflarında Okuyan Öğrencilerin Flört Şiddetine Maruz Kalma, Flört İlişkilerinde Şiddet Uygulama Durumlarının ve Bu Konudaki Görüşlerinin Saptanması Araştırması*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- Avşar Balcan, G., Akış, N. (2017). Flört Şiddeti. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 43 (1), 41-44.
- Beştav, F. G. (2007). *Romantik İlişki Doyumu ile Cinsiyet, Bağlanma Stilleri, Rasyonel Olmayan İnançlar ve Aşka İlişkin Tutumlar Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Psikoloji Anabilim Dalı, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2018). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem Yayınları.
- Büyükşahin, A. ve Hovardaoglu, S. (2004). Çiftlerin Aşka İlişkin Tutumlarının Lee'nin Çok Boyutlu Aşk Biçimleri Kapsamında İncelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 19(54), 59-72.
- Büyükşahin, A. (2006). *Yakın İlişkilerde Bağlanma: Yatırım Modelinin Bağlanma Stilleri ve Bazı İlişkisel Değişkenler Yönünden İncelenmesi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Campbell A., Muncer S. (1990). Causes of Crime: Uncovering a Lay Model, *Criminal Justice and Behavior*, 17(4):410-419.
- Carlson, W., Rose, A.J. (2007). The Role of Reciprocity in Romantic Relationships in Middle Childhood and Early Adolescence. *Merrill-Palmer Quarterly*, 53(2),
- Çetiner, Ş. G. (2006). *Aile İçi Şiddet Yaşayan Kadınlarda Cinsel Sorunlar ve İntihar Olasılığı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Davies, M.F. (2001). Socially Desirable Responding and Impression Management in the Endorsement of Love Styles. *The Journal of Psychology*, 135 (5), 562-570.
- Doğan, R. (2014). Kadına Yönelik Şiddetin Bir Türü Olarak Israrlı Takip (Stalking) Suçu. *Ankara Barosu Dergisi*, 2, 137-154.
- Eren. E. (2019). *Romantik İlişkilerde Başışlamamanın Aşk Biçimlerine Göre Yordanması*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Erkan Yüce (2020). "Şiddet Bir Hastalık Değil Suçtur". *Kadıköy Gazetesi*. Erişim adresi: <http://www.gazetekadikoy.com.tr>
- Ercan H. (2008). *Genç Yetişkinlerin Aşk Biçimleri ve Benlik Tipleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erikson, E.H. (1968). *Identity: youth and crisis*. Norton & Company.
- Fidan, F., Yeşil, Y. (2018). Nedenleri ve Sonuçları İtibariyle Flört Şiddeti. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 16-24.
- Finley, L. L. (2011). *Dating Violence, Encyclopedia of School Crime and Violence* Santa Barbara: ABC-CLIO.
- Fonagy, P. (1999). Male Perpetrators of Violence Against Women: An Attachment Theory Perspective. *Journal of Applied Psychoanalytic Studies*, 1(1), 7-27
- Furman, W. (2002). The Emerging Field of Adolescent Romantic Relationships. *Current Directions in Psychological Science*, 11(5), 177-180.
- Hatiboğlu, B. (2008). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadeleye Anarko- Feminist Bakış: Makrodan Mikroya Sosyal Hizmet. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 19(2), 97-108.
- Hendrick, C. and Hendrick, S. (1986). A Theory and Method of Love. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(2), 392-402.
- Holmes, K. & Sher, L. (2013). Dating violence and suicidal behavior in adolescents. *International Journal of Adolescent Medicine and Health*, 25(3), 257-261.
- Genç Hayat Vakfı (2015). *Liseli Gençler ve Akran Zorbalığı: İstanbul Örneği*. Genç Hayat Vakfı Yayınları, 1(1), 7-96. Erişim adresi: <https://genchayat.org/wpcontent/uploads/2015/11/AkranZorbaligiRapor.09.10.15.pdf>
- İfraz, M. (2016). *Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutum ve Davranışları*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Kaya-Sakarya, A. (2013). *Üniversitede Öğrenim Gören Gençlerde Flörtte Şiddet*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kepir-Savoly, D., Ulaş, Ö. & Demirtaş-Zorbaz, S. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Çiftler Arası Şiddeti Kabul Düzeylerini Etkileyen Etmenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42), 173-183.
- Lasswell, T. E. ve Laswell, M. A. (1976). I Love You but I'm Not in Love With You. *Journal of Marriage and Family Counseling*, 2(3), 211-224.
- Lee, J.A. (1974). The Styles of Loving. *Psychology Today*, 44-51.
- Lee, J. A. (1977). A typology of styles of loving. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 3, 173-182.
- Mansley, E. A. (2009). *Intimate Partner Violence: Race, Social Class and Masculinity*. USA: LFB Publishers.
- Martinez, P.R. (2011). Feminism and Violence: The Hegemonic Second Wave's Encounter with Rape and Domestic Abuse in USA (1970-1985). *Cultural Dynamics*, 23(3), 147-172.
- Mercer, S. (1988). Not A Pretty Picture: An Exploratory Study of Violence Against Women in High School Dating Relationships. *Resources for Feminist Research*, 17, 15-25.
- Murray, C.E., Kardatzke, K.N. (2007). Dating Violence Among College Students: Key Issues for College Counselors. *Journal of Collage Counseling*, 10(1), 79-89.

- Neto, F. (1994). Love Styles Among Portuguese Students. *The Journal of Psychology*, 128 (5), 613-616.
- Özateş, Ö.S. (2009). Bir Sosyal Hizmet Müdahalesi Olarak Aile İçi Şiddeti Mağdur Kadın Sorununda Feminist Etik Yaklaşım. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 20(2), 99-107
- Özerkmen, N. (2012). Toplumsal Bir Olgu Olarak Şiddet. *Akademik Bakış Dergisi*, 28, 1-19.
- Özer, B. ve Tezer, E. (2008). Aşka İlişkin Tutum Biçimlerinin Olumlu ve Olumsuz Duyguları Yordayıcılığı. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (30), 19-29.
- Özkazanç, A., Yetiş, E.Ö. (2016). Erkeklik ve Kadına Şiddet Sorunu: Eleştirel Bir Literatür Değerlendirmesi. *Fe Dergi*, 8, 12-26.
- Özmen F., Küçük N. (2013). İki Ayrı Zaman Diliminde Okulda Şiddet Durum. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (2), 78-96.
- Price, E. L., Byers, E. S., Belliveau, N., Bonner, R., Caron, B., Doiron, D., ... Moore, R. (1999). The Attitudes Towards Dating Violence Scales: Development and Initial Validation. *Journal of Family Violence*, 14(4), 351-375.
- Sallan Gül, S., Altındal, Y. (2015). Medyada Kadın Cinayeti Haberlerindeki Cinsiyetçi İzler: Radikal Gazetesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 24. 168-188.
- Shorey, R. C., Cornelius, T. L., & Bell, K. M. (2008). A critical review of theoretical frameworks for dating violence: Comparing the dating and marital fields. *Aggression and Violent Behavior*, 13(3), 185-194.
- Straus M. (2004) Prevalence of Violence Against Dating Partners by Male and Female University Students Worldwide. *Violence Against Women*, 10(7),790-811.
- Strong, B., DeVault, C. & Cohen, T. (2011). *The marriage and the family experience: intimate relationships in a changings society*. California: Wadsworth.
- T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2008). *Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı*, Erişim adresi: <https://turkey.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/aismelkitabı.pdf>
- Tuz, C. (2015). *Bir Üniversitedeki Kız Öğrencilerin Cinsel Şiddet Öyküsü ve Şimdiki Depresyonla İlişkisi*. Tıpta Uzmanlık Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ural, A., & Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yalch, M. M., Lannert, B. K., Hopwood, C. J., & Levendosky, A. A. (2013). Interpersonal Style Moderates the Effect of Dating Violence on Symptoms of Anxiety and Depression. *Journal of Interpersonal Violence*, 28(16), 3171- 3185.
- Yarar, B. (2015). Yakın İlişki İçindeki Şiddeti Feminist Bakışla Yeniden Düşünmek, *İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları*, 1, 13-52.
- Yumuşak, A. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları, Toplumsal Cinsiyetçilik ve Narsistik Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Yumuşak, A., Şahin, R. (2014). Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçeklerinde Güvenilirlik ve Geçerlik Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(49), 233-252.
- Yücel, D. (2014). *Çocukluk Çağı İstismar Yaşantılarının Genç Yetişkinlik Dönemi Bağlanma Süreçleri. Psikopatolojik Semptomlar, İlişki Yeterlilikleri ve Aşk Tutumları İle İlişkilerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
- Watts, C. ve Zimmerman, C. (2002). Violence Against Women: Global Scope and Magnitude. *Lancet*, 359, 1232-1237.
- Windle, M. & Mrug, S. (2009). Cross-Gender Violence Perpetration and Victimization Among Early Adolescents and Associations With Attitudes Toward Dating Conflict. *Journal of Youth and Adolescence*, 38(3), 429-439.
- World Health Organization (2002). *World Report on Violence and Health: Summary*. Geneva: World Health Organization, 1, 1-37.